

Jaarverslag 2018

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs
Duin- en Bollenstreek

PO 2812
Stichting Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek

Bonnikeplein 24-26
2201 XA Noordwijk

e-mail info@swv-db.nl
telefoon 0252-431575
www.swv-db.nl

*statutair gevestigd in Teylingen,
ingeschreven bij de kamer van Koophandel onder nummer 57930376.*

Inhoudsopgave

1. Bestuursverslag: algemene informatie	3
2. Beleid van het samenwerkingsverband	4
2.1 Structuur	4
2.2 De uitvoeringsorganisatie	4
2.3 Medezeggenschap	5
3. Doelen en opbrengsten 2018	5
3.1 De route voor ondersteuningstoewijzing	5
3.2 Het dekkend netwerk van voorzieningen	7
3.3 De bovenregionale bestuurlijke samenwerking	8
3.4 Bovenregionale samenwerking met gemeenten	8
3.5 Monitoring en kwaliteitszorg	10
3.6 Organisatie van het samenwerkingsverband	11
4. Professionalisering	12
5. Financieel beleid en beheer	13
5.1 Allocatie en ondersteuningsmiddelen	13
5.2 Overige kaders	13
5.3 Financieel beheer	14
5.4 Treasury	14
6. Continuïteit	
6.1 Leerlingenaantallen en prognose	15
6.2 Verevening	15
6.3 Personele bezetting	16
6.4 Huisvesting	16
6.5 Meerjarenbegroting	17
6.6 Vermogenspositie – meerjarenbalans	18
6.7 Toelichting financiële situatie	19
6.8 Kengetallen	19
6.9 Risico's	20
6.10 Risicomanagement	20
7. Toelichting exploitatie 2018	
7.1 Exploitatieresultaat	24
7.2 Baten	24
7.3 Lasten	24
7.4 Treasury	25
8. Verslag intern toezicht	26
9. Jaarrekening 2018	27

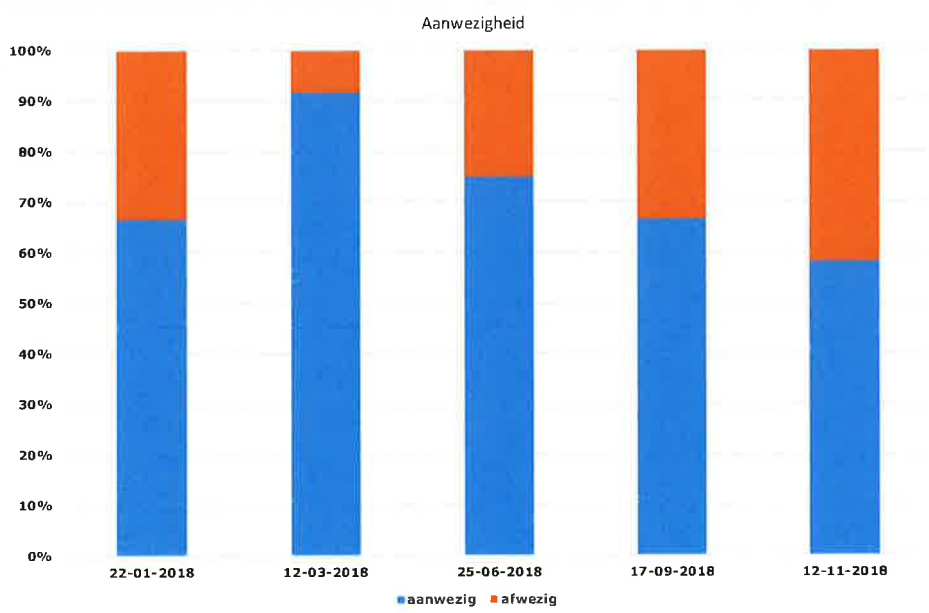
1. Bestuursverslag: algemene Informatie

Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek vormt het samenwerkingsverband (SWV) zoals bedoeld in de wet Passend Onderwijs. Het SWV werkt nauw samen met de schoolbesturen als het gaat om het inrichten van de extra ondersteuning. Bovendien werkt het SWV samen met de gemeenten, de maatschappelijke partners en de omliggende samenwerkingsverbanden aan een gemeenschappelijk en dekkend onderwijs-zorgaanbod. De dienstverlening aan scholen en leerlingen, alsook de beperkte beschikbaarstelling van expertise, onderzoek en toeleiden naar het gespecialiseerd onderwijs is met ingang van augustus 2014 vanuit passend onderwijs vormgegeven. Dit houdt tevens in dat uitvoering wordt gegeven aan het ondersteuningsplan 2015-2019.

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de schoolbesturen van het regulier onderwijs in de Duin- en Bollenstreek en de besturen van het gespecialiseerd onderwijs in de regio.

Het SWV valt binnen de grenzen van de volgende gemeenten: Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen. De in totaal 15.634 leerlingen in het basisonderwijs (stand 1 oktober 2018) volgen het regulier onderwijs op 61 scholen. Daarvan volgt 2,22% van het aantal leerlingen het onderwijs in de drie scholen voor speciaal basisonderwijs. Daarnaast maakt 2,05% van de leerlingen gebruik van de voorzieningen in het speciaal onderwijs. Het landelijk gemiddelde deelnamepercentage voor het SBO bedraagt in 2018 2,42% en 1,65% voor het SO.

Het bestuur is in 2018 vijf maal bijeen geweest. De deelname van de schoolbesturen aan het bestuur van het SWV is van belang voor de betrokkenheid bij het netwerk van passend onderwijs. In onderstaande grafiek is de aanwezigheid van de leden procentueel in kaart gebracht.

Het jaarontwikkelplan (JOP) wat in samenwerking met projectgroep, ondersteuningsplanraad (OPR) en het bestuur is ontwikkeld, vormt de basis van het jaarverslag. Het overleg met de gemeenten vindt plaats waarbij de regionaal educatieve agenda (REA) centraal staat. De voorgenomen afspraken tussen gemeenten en schoolbesturen van het samenwerkingsverband worden besproken in een op ontwikkeling gericht overleg (OOGO).

2. Beleid van het samenwerkingsverband

2.1 Structuur

Basis- en extra ondersteuning en de samenwerking met jeugdzorg

Het samenwerkingsverband wil problemen bij leerlingen voorkomen in plaats van achteraf oplossen. De ondersteuning is niet alleen gebaseerd op wat het onderwijs kan bieden, maar is ook afgestemd op wat andere partners (jeugdhulp in school of voor het gezin) kunnen doen. In het ondersteuningsteam van de school (OT) krijgt de integrale aanpak, inclusief de samenwerking met het Jeugd- en Gezinsteam, haar beslag. Direct na de signalering kunnen scholen gebruik maken van 'maximale' expertise in de persoon van de onderwijsspecialist, die de school desgevraagd kan adviseren over wat, gelet op het ontwikkelingsperspectief van het kind, nodig is om invulling te geven aan de afspraak over basisondersteuning.

Voor het realiseren van de basisondersteuning gebruiken de scholen en hun besturen in ieder geval de middelen die voor het geven van goed passend onderwijs zijn geoormerkt. Hiertoe ontvangen de scholen via hun bestuur de door het samenwerkingsverband beschikbaar gestelde middelen gebaseerd op € 140,- per leerling.

2.2 De uitvoeringsorganisatie

Het merendeel van de middelen die het samenwerkingsverband van het rijk ontvangt wordt ingezet in het primair- en het gespecialiseerd onderwijs binnen het samenwerkingsverband. De eigen uitvoeringsorganisatie is bewust beperkt van omvang gehouden.

De inzet richt zich met name op twee zaken:

1. Activiteiten ter versterking van de basisondersteuning:

Activiteit	Toelichting
routebegeleiders	1,5 fte; ondersteuning van scholen bij het werk op de route, het bieden van trajectbegeleiding bij complexe casussen
onderwijsspecialisten	2,06 fte; onafhankelijk onderwijskundig advies; "zware expertise aan de voorkant", de rol van eerste deskundige
onderwijsondersteuners	AED: 3,08 fte, Aloysius: 5,92 fte; bijdrage aan de afstemming van het onderwijs op de (specifieke) onderwijsbehoeften van leerlingen
observatiefunctie	Doel: de vragen beantwoorden die worden gesteld over kinderen waarvan het ontwikkelingsperspectief diffuus is, waarvan onvoldoende helder is op welke plek passend onderwijs geboden kan worden en waarbij de basisschool onvoldoende ondersteuning kan bieden.

2. De organisatie van de route voor ondersteuningstoewijzing

De route voor ondersteuningstoewijzing heeft handelingsgericht werken als basis.

Het ondersteuningsteam van de school staat centraal binnen de route. Ouders, school en jeugdhulp (JGT) en andere partijen maken afspraken over de ondersteuning die nodig is. Het groeidocument is ondersteunend aan dit proces en het document waarin de gegevens worden vastgelegd. De commissie voor de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen (TLC) toetst procedureel.

2.3 Medezeggenschap

Het samenwerkingsverband heeft een ondersteuningsplanraad (OPR). De leden van de OPR zijn afgevaardigd door de medezeggenschapsraden van de aangesloten schoolbesturen. In 2018 is vanwege het aftreden van een groot deel van de leden, de samenstelling gewijzigd. De OPR heeft verschillende onderwerpen de revue laten passeren en besproken met de directie, waaronder dekkend netwerk, doorgaande lijn, samenwerking met jeugdhulp, kwaliteitszorg, governance, financiën. Daarnaast heeft de OPR een actieve bijdrage geleverd aan verschillende project/werkgroepen. De OPR wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

3. Doelen en opbrengsten in 2018

De doelen voor de periode 2018 zijn beschreven in de jaarontwikkelplannen (JOP). Deze zijn geclusterd in een zestal onderdelen:

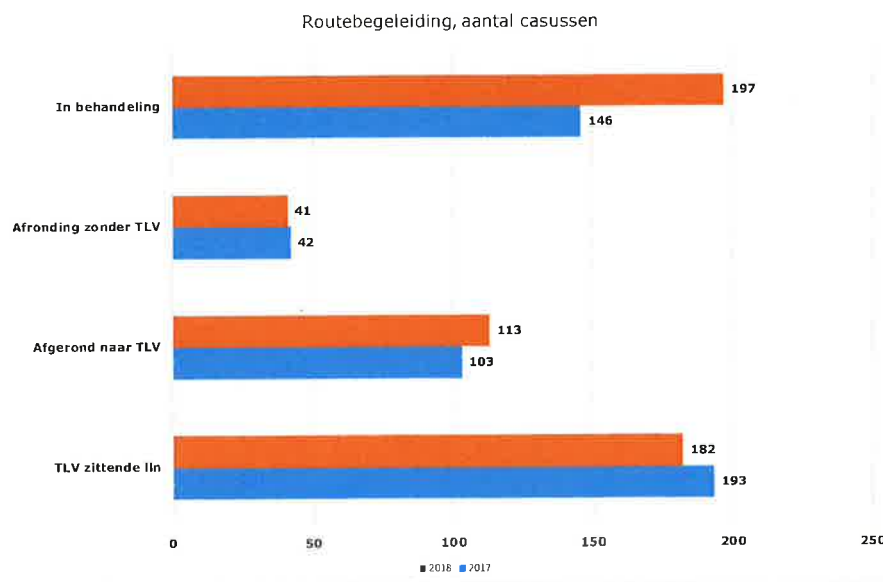
- *De route voor ondersteuningstoewijzing:* De route beschrijft de stappen in het proces van arrangeren, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het samenwerkingsverband.
- *Het dekkend netwerk van voorzieningen:* Het aanbod van deze voorzieningen wordt voor een groot deel binnen het samenwerkingsverband gerealiseerd. Om het aanbod compleet dekkend te maken, is samenwerking in de regio Holland Rijnland noodzakelijk
- *De bovenregionale bestuurlijke samenwerking:* Het samenwerkingsverband werkt nauw samen met de andere samenwerkingsverbanden PO en VO in de regio Holland Rijnland, zowel op het gebied van de route als op het terrein van het dekkend netwerk.
- *De bovenregionale samenwerking met gemeenten:* Er zijn diverse beleidsterreinen waarop gemeenten en onderwijs een "op elkaar" aanvullende verantwoordelijkheid hebben.
- *Monitoring en kwaliteitszorg:* De kwaliteitszorg van het samenwerkingsverband richt zich op twee zaken: de processen die de totstandkoming van passend onderwijs ondersteunen en het resultaat van passend onderwijs zelf.
- *De organisatie van het samenwerkingsverband.*

3.1 De route voor ondersteuningstoewijzing

1. Ondersteuningsvragen op de route

Het arrangeren vindt plaats in de school. Scholen kunnen bij vragen en problemen op de route een beroep doen op een van de twee routebegeleiders van het samenwerkingsverband

Het aantal casussen is in 2018 toegenomen ten opzichte van 2017. In 2018 ziet het beeld er als volgt uit:

2. Ontwikkelingen en beleidsvorming

Een aantal ontwikkelingen heeft aanleiding gevormd de route richting het gespecialiseerd onderwijs opnieuw onder de loop te nemen:

- Het tweede deskundigenadvies
Mede naar aanleiding van jurisprudentie van de Geschillencommissie is gekozen voor een versterking van het onafhankelijke advies van de tweede deskundige. In de loop van het jaar zijn de kwalificaties van de tweede deskundige en de status van het advies nader uitgewerkt. De planning was direct met de aanvang van het schooljaar 2018-2019 te starten met het onafhankelijk tweede deskundige advies. De voorbereidingen namen meer tijd in beslag waardoor e.e.a. pas in het eerste kwartaal van 2019 is gestart met het onafhankelijk tweede deskundigenadvies.
- Integraal arrangeren
De ambitie voor integraal arrangeren is voor elke leerling met een extra behoefte één arrangement voor onderwijs, zorg, jeugdhulp en vervoer samen te stellen. Er is een denktank met een vertegenwoordiging vanuit het samenwerkingsverband, de scholen, de jeugd- en gezinsteam en de gemeenten samengesteld. Eind 2018 is het rapport Integraal arrangeren meer dan de som der delen verschenen. Op basis hiervan wordt in het kalenderjaar 2019 verdere stappen gezet.
- In het kader van het belang van vroegtijdige signalering en de IKC-vorming is de doorgaande lijn voorschools-basisonderwijs verder opgepakt.
- Het eenmalig instellen van een innovatiebudget heeft in 2018 geleid tot de toekenning aan het project van de onderwijscamper, daar waar onderwijs werkt. Het project legt de focus op de tussenstap in het proces om thuiszittende kinderen weer naar school te krijgen.
- Terugdringen van bureaucratie bij de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen
Tot en met 2018 heeft het samenwerkingsverband toelaatbaarheidsverklaringen afgegeven voor zowel onbepaalde als bepaalde tijd. Jaarlijks wordt voor een groot deel van de TLV's een verlenging aangevraagd. Dit zorgt voor veel (extra) werk.

Afgiftejaar	aantal TLV's	< 1 jaar	1 jaar	2 jaar	3 jaar	4 jaar	5 jaar	6 jaar	7 jaar	> 7 jaar
2014	61	1	10	44	5	1				
2015	306	15	59	168	51	4		2		7
2016	368	14	109	198	38	4	1	3	1	
2017	296	11	85	147	52				1	
2018	391	11	32	65	67	31	8	3	3	171
TOTAAL	1422	52	295	622	213	40	9	8	5	178

Figuur 1: overzicht van de duur van afgifte van TLV-verklaringen

Met ingang van het schooljaar 2018-2019 zijn de volgende wijzigingen aangebracht:

- a. TLV's voor onbepaalde tijd af te geven voor kinderen waarvan duidelijk is dat ze gedurende de hele basisschoolperiode aangewezen zijn op onderwijs in een speciale setting.
- b. Als proef het verloop van de tijdelijke TLV's actief en inhoudelijk scherper te laten volgen door de onderwijsspecialist (samen met de onderwijsondersteuner en de JGT-er) en de effecten hiervan te monitoren.

3.2 Het dekkend netwerk van voorzieningen

1. Basisondersteuning

De werkgroep basisondersteuning heeft de beschrijving van de basisondersteuning verder beschreven en geactualiseerd. Tevens is onderzocht in hoeverre de basisondersteuning een onderdeel dient te zijn van het kwaliteitsbeleid van het samenwerkingsverband en er een praktische verbinding kan worden gelegd met de update van het schoolondersteuningsprofiel.

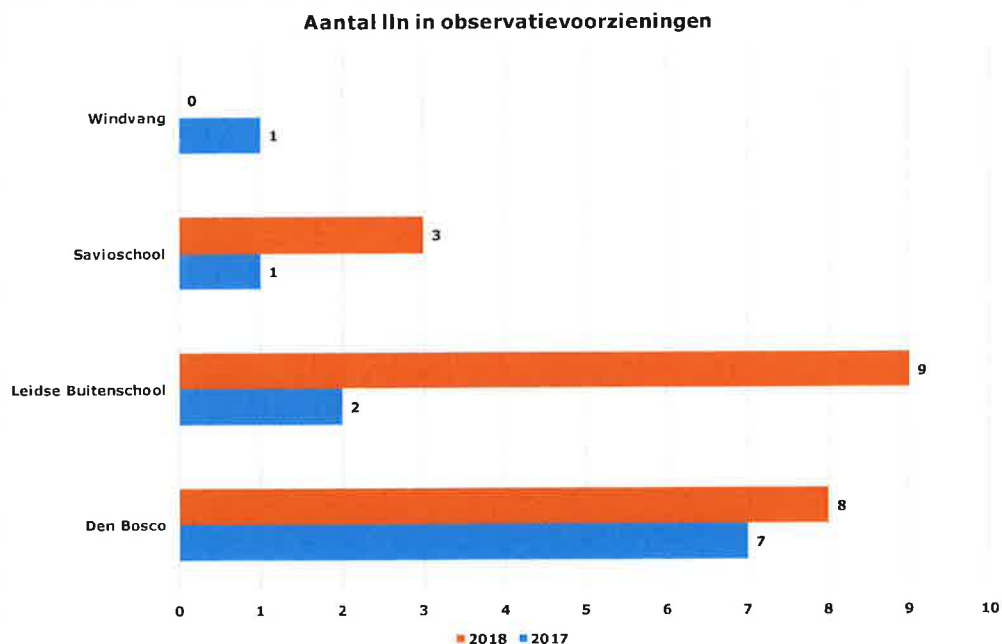
In het kader van de veranderende rol van de intern begeleider is de toekomst van deze taak/functie besproken met de schoolbesturen. Het doel is te komen tot een gezamenlijke professionaliseringsaanbod voor intern begeleiders met verschillende differentiatiemogelijkheden. Dit zal in 2019 verder worden uitgewerkt.

2. Innovatie

Het eenmalig instellen van een innovatiebudget heeft in 2018 geleid tot de toekenning aan het project van de onderwijscamper, daar waar onderwijs werkt. Het project legt de focus op de tussenstap in het proces om thuiszittende kinderen weer naar school te krijgen.

3. Observatievoorziening

Als onderdeel van het dekkend netwerk is een bovenschoolse observatievoorziening verbonden aan het samenwerkingsverband. De leerlingen die gebruik maken van deze voorziening blijven in alle gevallen ingeschreven op de reguliere basisscholen. Het doel is die vragen te beantwoorden waarvan het ontwikkelingsperspectief van de leerling diffuus is, en waarvan het ondersteunings-team onvoldoende helder heeft op welke plek passend onderwijs geboden kan worden en waarbij de basisschool onvoldoende ondersteuning kan bieden.

4. Arrangementen en interventies

Om op maat arrangeren mogelijk te maken, bestaat de mogelijkheid om o.a. een TLV-categorie tijdelijk aan te passen en om tijdelijke plaatsing in het s(b)o en specifieke arrangementen voor dreigende thuiszitters mogelijk te maken. In totaal zijn in 2018 in totaal 23 arrangementen en interventies aangepast. De kosten (ca. € 200.000) hiervan zijn door het samenwerkingsverband gedragen.

5. Ondersteuning kinderen korter dan 2 jaar in Nederland: de Vliegende Brigade

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft een budget beschikbaar gesteld om kinderen die niet voor de taalklas in aanmerking komen en korter dan twee jaar in Nederland zijn, indien nodig, te ondersteunen. De praktijk leert, dat deze leerlingen niet altijd voldoende zijn toegerust om goed aan het onderwijs te kunnen deelnemen. Dit betreft met name leerlingen die instromen in de bovenbouw en moeten doorstromen naar het voortgezet onderwijs. De uitvoering vindt plaats door de leerkrachten van de Verrekijker.

6. Nieuwkomersaanpak

Begin 2018 heeft het bestuur besloten de regie rondom de regionale aanpak van nieuwkomers onder te brengen bij het samenwerkingsverband. Het onderwijs aan nieuwkomers is een punt van zorg en raakt aan passend onderwijs. Het doel is een regionale aanpak gezamenlijk verder uitwerken, waarin naast de financiële consequenties ook ieders verantwoordelijkheid wordt beschreven. Medio 2019 wordt het eindresultaat verwacht.

7. Onderwijs aan hoogbegaafden

De aanpak van het beleid rondom hoogbegaafden is uitgewerkt in drie niveaus, waarvan niveau 1 en 2 binnen de basisondersteuning door de scholen zelf wordt uitgewerkt. Het SWV ondersteunt in op het niveau van (delen van) gemeenten deze ontwikkeling. De aanpak in de verschillende (delen van) gemeenten is door de procesbegeleiding verder uitgewerkt. Voor niveau 3 is er geen toereikend aanbod, de uitwerking hiervan zal op het niveau van HR ter hand worden genomen.

3.3. De bovenregionale bestuurlijke samenwerking

Op het niveau van de regio Holland Rijnland werken schoolbesturen voor het s(b)o met elkaar samen met als doel het dekkende netwerk van voorzieningen te versterken en, indien nodig, aan te vullen. In 2018 zijn de volgende werkgroepen actief geweest:

- Werkgroep innovatie dekkend netwerk: deze werkgroep is in april 2017 gestart met de onderzoeksfase dekkend netwerk. Hiermee willen de drie samenwerkingsverbanden in de regio Holland Rijnland onderzoeken hoe het onderwijs voor alle leerlingen passend kan worden gemaakt, met name voor leerlingen die zelfs in de kleinste huidige setting moeilijk tot leren kunnen komen. In 2018 heeft het accent tevens gelegen op het creëren van voorzieningen waarbij niet het onderwijssysteem centraal staat. Hiertoe zijn voorstellen voorbereid die bijdragen aan de doorontwikkeling van ons dekkend netwerk gericht op die situaties waarbij zorg voorliggend is. Tevens is vanuit de samenwerkingsverbanden één budget ingesteld om maatwerktrajecten te bekostigen.
- Werkgroep categoriebepaling: in deze werkgroep is een beschrijving van de onderwijsarrangementen die worden geboden door de s(b)o-scholen opgesteld. Aan het einde van het kalenderjaar is een voorlopige versie besproken. De beschrijving geeft als "levend document" tevens een advies over de bepaling van de categorie door de eerste deskundige. De meest geactualiseerde versie staat nu gepland voor medio 2019.

3.4 Bovenregionale samenwerking met gemeenten

Zowel op het niveau van de regio Duin- en Bollenstreek als op het niveau van Holland Rijnland werken de samenwerkingsverbanden samen met de gemeenten op de beleidsonderdelen waarbinnen zowel onderwijs als gemeenten ieder een eigenstandige verantwoordelijkheid hebben. Gezamenlijk zorgen dat rondom een kind datgene kan worden georganiseerd wat nodig is om tot ontwikkeling te komen, is daarbij het doel.

In 2018 is op de volgende onderdelen samengewerkt:

Duin- en Bollenstreek:

Onderwijs en jeugdhulp: effectieve samenwerking tussen school en JGT

In opdracht van het samenwerkingsverband is een onderzoek gedaan m.b.t. integraal arrangeren bij de routebegeleiders en de onderwijsspecialisten. Op basis van de uitkomst is een vervolgonderzoek naar de mogelijkheden om integraal arrangeren te verbeteren. De uitkomsten zijn gepresenteerd in een gezamenlijke bijeenkomst met IB'ers, JGT en onderwijsspecialisten.

Holland Rijnland:

Op het niveau van Holland Rijnland is de beleidstafel ingericht. Aan de beleidstafel ontmoeten gemeenten en onderwijs elkaar op bovenregionaal niveau met als doel gezamenlijk kaders vast te stellen en afstemming te bereiken op het snijvlak van onderwijs en jeugdhulp. Binnen de regio stemmen onderwijs en gemeenten beleid op elkaar af in de drie OOGO's (Duin- en Bollenstreek, Leiden en Rijnstreek).

Ontwikkeling van integrale zorgarrangementen: de werkgroep OZA

De werkgroep OZA (onderwijs zorgarrangementen) valt onder de beleidstafel.

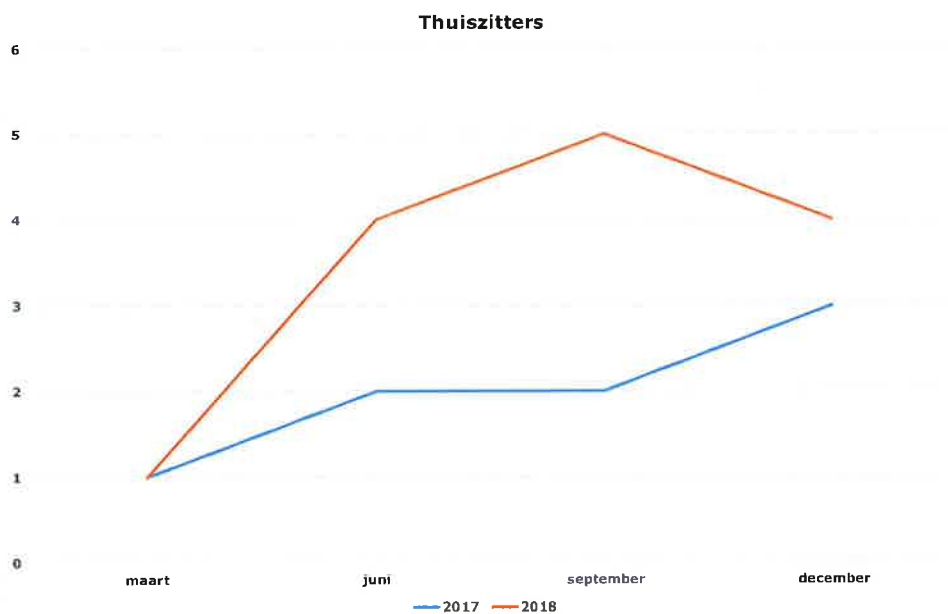
In 2018 is een aantal specifieke activiteiten uitgevoerd:

- Verbeteren van de samenwerking tussen GGZ en onderwijs;
- Het vergroten van een beschikingsvrij aanbod in de scholen;
- Implementatie afspraken inkoop jeugdhulp en onderwijs;
- Bovenregionale visie op de samenwerking onderwijs-jeugdhulp.

Voorkomen van thuiszitten

Het samenwerkingsverband vervult een actieve rol in het voorkomen van thuiszitten van kinderen.

- Onderwijsspecialisten en routebegeleiders zijn betrokken bij alle leerlingen die op de een of andere manier aanvullende of extra ondersteuning nodig hebben. In voorkomende gevallen wordt er samengewerkt met jeugdhulp en zorg en ambtenaren leerplicht (RBL).
- Jaarlijks worden de kinderen waarvan de ontheffing afloopt integraal met ouders besproken om hun onderwijsmogelijkheden na te gaan.
- Het samenwerkingsverband werkt daarnaast op beleidsmatig niveau structureel samen met het RBL. Op basis van analyses worden beleidsvoorstellen ontwikkeld voor de beleidstafel.
- Vier keer per jaar vraagt het samenwerkingsverband het aantal thuiszitters en risicoleerlingen op bij de scholen. De aldus verkregen informatie wordt verwerkt in kengetallen, aangeleverd bij de onderwijsinspectie en vergeleken met de cijfers van het RBL. In onderstaande grafiek is het aantal thuiszitters 2017 zoals opgegeven bij de inspectie afgezet tegen 2018.

In de loop 2018 is gebleken dat leerlingen met een TLV geen passende onderwijsplaats kunnen vinden en dreigen zelfs thuis te komen zitten. Om in het kader van de zorgplicht zorg te dragen dat alle leerlingen van een passende aanpak met een onderwijsplaats zijn voorzien, is de doorbraaktafel ingesteld. Naast het samenwerkingsverband nemen schoolbesturen en jeugdhulp deel aan deze tafel.

Borgen van dyslexiebeleid

Op het niveau van Holland Rijnland is een werkgroep dyslexie actief. Deze werkgroep bestaat uit de vier samenwerkingsverbanden, werkgroep inkoop van de gemeenten en twee inhoudelijke specialisten.

Op basis van kengetallen en analyses worden afspraken gemaakt en is beleid ontwikkeld. Als doelstelling wordt de landelijke prevalentienorm van 3,6% gehanteerd.

In 2018 heeft dit geresulteerd in:

- Het actualiseren van de Procedure voor signalering, diagnostiek en behandeling.
- Nieuwsbrief en informatiebijeenkomsten voor intern begeleiders op het niveau van HR.
- Nascholing voor leerkrachten in de Duin- en Bollenstreek.

3.5 Monitoring en kwaliteitszorg

Er is een bestuurlijke Kwaliteitscommissie geformeerd, die de kaders voor toekomstig kwaliteitsbeleid heeft vastgesteld.

Van focus op de route naar resultaten

De focus van het samenwerkingsverband zal niet enkel meer liggen op de route van ondersteuningstoewijzing, maar vooral ook op de resultaten die de route uiteindelijk genereert. Voor kwaliteitszorg betekent dit in de praktijk dat er een sterke nadruk zal komen te liggen op de kwaliteit van het dekkend netwerk van ondersteuning met als basis de basisondersteuning en de samenwerking met de gemeenten. In de Startnotitie Kwaliteitszorg is dit uitgewerkt in een PDCA cyclus.

Themagroep kwaliteit en verantwoording

Het kwaliteitsbeleid is opnieuw besproken in de kwaliteitscommissie en het bestuur. De vraag op welke wijze de resultaten van de uitvoering die de individuele scholen en schoolbesturen aan de basisondersteuning geven, verantwoord kunnen worden aan het samenwerkingsverband, is opnieuw besproken. Afsproken is hierbij meerdere gegevens te gebruiken die voor het SWV

beschikbaar zijn. Het samenwerkingsverband is immers verantwoording verschuldigd aan OCW en de onderwijsinspectie over de doelmatigheid van de inzet van ondersteuningsmiddelen.

Groeidocument en SOP als instrument voor kwaliteitszorg

Voor de planperiode 2016-2020 is gekozen voor het Groeidocument als bron voor de inhoudelijke verantwoording. In het Groeidocument is zowel informatie aanwezig over de kwaliteit van het proces van ondersteuningstoewijzing als met betrekking tot het resultaat van het arrangeertraject. Gezamenlijk geeft dat inzicht in zowel de kwaliteit van de autonome als de aanvullende ondersteuning. Binnen het digitale Groeidocument kan worden gewerkt met 'tellers', zodat bruikbare informatie ontstaat voor uitspraken op bestuurs- en swv-niveau. Op deze manier wordt voorkomen dat scholen of besturen, naast de financiële verantwoording, óók nog een inhoudelijke verantwoording aan het samenwerkingsverband moeten overhandigen. Op die wijze trachten we het administratieve werk te minimaliseren.

Het schoolondersteuningsprofiel (SOP) geeft vervolgens op regelmatige basis een 'foto' van de actuele stand van zaken van ondersteuningsmogelijkheden van de school en de ambitie die de school heeft in het door ontwikkelen van ondersteuningsmogelijkheden. Groeidocument en schoolondersteuningsprofiel werken op die manier samen: het SOP geeft de actuele foto en de ambitie, het Groeidocument laat zien of/hoe de ontwikkeling in de praktijk plaatsvindt.

Klachten

Met de invoering van Passend Onderwijs, zorgplicht en het verstrekken van toelaatbaarheid-verklaringen en ondersteuningsverklaringen is er voor ouders de mogelijkheid om een klacht in te dienen indien deze zaken niet naar tevredenheid verlopen. Het SWV Duin & Bollenstreek is, net als vele andere samenwerkingsverbanden, aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie Passend Onderwijs die zich over dergelijke klachten buigt.

De klachten die Duin & Bollen(kunnen) bereiken zijn tweeledig:

- Klachten over scholen, in 2018 zijn er geen klachten ontvangen
- Klachten over de afgifte van een toelaatbaarheid- of ondersteuningsverklaring. Er is één bezwaar m.b.t. de afgifte van een TLV.

3.6 Organisatie van het samenwerkingsverband

De bestuursstructuur in het samenwerkingsverband is die gebaseerd op een one tierbestuur en een directie. Omdat een dergelijk model schuurt met het organiseren van intern toezicht, is de verdere ontwikkeling van de governance in het afgelopen jaren regelmatig besproken in het bestuur. Dit heeft het afgelopen geleid tot:

- Al in 2017 heeft het bestuur van het samenwerkingsverband een volgende stap gezet in de verdere vormgeving van governance. Er is besloten om naast een auditcommissie te gaan werken met een kwaliteitscommissie die het bestuurlijk overleg adviseert over de inhoud van het beleid. De kwaliteitscommissie bestaat uitsluitend uit bestuurders.
- Begin 2018 is de interim directeur, dhr. D. Rasenberg voor 2 dagen in dienst genomen als directeur van het samenwerkingsverband.
- De instelling van een auditcommissie en een kwaliteitscommissie vormen een tussenstap die het toezicht versterkt en vorm geeft. In beginsel kunnen deze commissies in meerdere modellen hun plek behouden. Voor beide commissie heeft het bestuur een opdracht geformuleerd.
- In de loop van 2018 heeft de werving van een nieuwe controller geleid tot een benoeming.
- Het bestuur heeft begin 2018 het formatieplan vastgesteld.

4. Professionalisering

Het samenwerkingsverband biedt jaarlijks een professionaliseringsaanbod dat in nauwe relatie staat tot de actualiteit en de ontwikkeling van het samenwerkingsverband.

In het schooljaar 2018/2019 betrof dit de volgende activiteiten:

Doelgroep	thema
IB-intervisie	6 inhoudelijke bijeenkomsten, waarvan een serie met JGT
Directies, IB, JGT	Studiedag swv
Directie, IB	Bijpraatbijeenkomst nwe directies, IB
Onderwijsondersteuners	2 inhoudelijke bijeenkomsten
IB	Toekomst van de IB'er en 2x Groeidocument
IB, JGT, OO	Integraal arrangeren
Leerkrachten 7/8	4 PO VO bijeenkomsten: informatiebijeenkomsten en schoolbezoeken
IB en taalleesspecialisten	3 dezelfde bijeenkomsten in de regio HR: actualisering EED beleid
Leerkrachten	3 opfrisbijeenkomsten EED zorg
Leerkrachten	2 bijeenkomsten gericht op NT2
Onderbouwlerkrachten	NT2

5. Financieel beleid en beheer

5.1 Allocatie en ondersteuningsmiddelen

Regulier onderwijs

Belangrijk uitgangspunt voor het allocatiemodel van het samenwerkingsverband is dat zowel de ondersteuningsmiddelen voor het speciaal (basis-) onderwijs als de kosten aan de uitvoeringsorganisatie, waarvan ook de routebegeleiders, de onderwijsspecialisten en de onderwijsondersteuners deel uitmaken, centraal worden gedragen. Er is derhalve voor scholen geen financiële drempel of afweging om te verwijzen of een beroep te doen op expertise.

Daarnaast is elk bestuur verantwoordelijkheid voor het borgen van de basisondersteuning, inclusief de basiskwaliteit, en het uitvoeren van de kwaliteitszorg op schoolniveau. Het samenwerkingsverband heeft kaders vastgesteld voor de basisondersteuning, waarbij het schoolbestuur de verantwoordelijkheid draagt voor het verder ontwikkelen hiervan.

Het samenwerkingsverband stelt voor het onderhouden en verder ontwikkelen van deze basisondersteuning een bedrag per leerling beschikbaar. Daarnaast worden er middelen overgedragen voor aanvullende ondersteuning, zoals arrangementen voor individuele leerlingen. Vanaf 2017-2018 bedraagt het bedrag voor basisondersteuning € 140 per leerling. Voor het schooljaar 2018-2019 wordt een indexering van 2,987% toegepast tot € 144,18 per leerling, waarmee een bedrag gemoeid is van € 2.257.599. De meerkosten van € 65.450 worden in 2019 verantwoord.

Extra ondersteuning in een speciale setting

De kosten aan het speciaal (basis-) onderwijs worden centraal door het samenwerkingsverband gedragen. Dit betekent in de praktijk dat allocatie van middelen plaatsvindt na vermindering van de baten met de kosten aan het speciaal onderwijs (in deze verslagperiode ruim 3,6 miljoen euro) op basis van de reguliere telling en de peildatum 1 februari.

Vanaf de telling 1 oktober 2017 is het deelnamepercentage hoger dan 2%, zodat rekening gehouden moet worden met een overdrachtsverplichting vanaf 1 augustus 2018. Voor het speciaal basisonderwijs zijn extra middelen beschikbaar voor observaties van leerlingen.

Ten aanzien van de bekostiging van het speciaal onderwijs wordt in regionaal verband (Holland-Rijnland, samen met de samenwerkingsverbanden Rijnstreek en regio Leiden) gesprekken gevoerd met het speciaal onderwijs over het oplossen van knelpunten en de bekostigingscombinatie onderwijs-jeugdhulp en zorg.

5.2 Overige kaders

Het samenwerkingsverband heeft op basis van de deelname aan het speciaal onderwijs en de leerlinggebonden financiering op de peildatum 1 oktober 2011 te maken met een jaarlijks afnemende vereveningskorting en dus stijgende baten. Hier wordt uiteraard in de meerjarenbegroting op geanticipeerd (zie Continuïteitsparagraaf).

Als uitwerking van het ondersteuningsplan wordt per schooljaar een jaarontwikkelplan (JOP) opgesteld, waarin de voortgang van bestaand beleid, nieuw vorm te geven beleid en de doelen daarvan worden geformuleerd en gepland. Mede op basis hiervan wordt de begroting opgesteld, die eveneens per schooljaar loopt.

Uitgangspunten voor de komende tijd:

- De middelen voor de ondersteuning in het regulier onderwijs blijven tenminste stabiel en worden waar mogelijk geïndexeerd met de percentuele stijging van de lumpsum.
- De tot op heden opgebouwde reserve wordt direct bestemd indien deze het gewenste weerstandsvermogen en noodzakelijke voorzieningen te boven gaat. Dit heeft o.a. geresulteerd in een uitkering van extra ondersteuningsmiddelen in de eerste helft van 2017 en het opnemen van een bedrag van € 185.000 als innovatiebudget voor nieuwe initiatieven vanuit het werkveld.

5.3 Financieel beheer

Het samenwerkingsverband heeft een planning & controlcyclus, waarin de totstandkoming van begroting, rekening en rapportages zijn vastgelegd. Vanaf 2018 zullen deze nadrukkelijker worden gecombineerd met rapportage t.a.v. de uitvoering van het jaarontwikkelplan.

De financiële perioderapportages waarin we de ontwikkelingen in de exploitatie bijhouden en markeren, worden evenals de concept begroting en concept jaarrekening voorgelegd aan en besproken met een auditcommissie. Deze auditcommissie treedt op als verlengstuk van de interne toezichthouder (het bestuurlijk overleg) en adviseert deze over goedkeuring. Deze auditcommissie bestond tot en met 2017 deels uit bestuurders en zal vanaf 2018 uitsluitend uit controllers van aangesloten schoolbesturen bestaan.

Het samenwerkingsverband hanteert een schooljaarbegroting. Deze keuze is gemaakt omdat de baten van het samenwerkingsverband voor het grootste deel per schooljaar worden vastgesteld en kunnen worden gecalculeerd op door DUO vastgestelde leerlingenaantallen. Vervolgens is de peildatum 1 februari (groei speciaal (basis-)onderwijs) van belang voor het opstellen van valide cijfers.

Door de grote mate van decentralisatie heeft het samenwerkingsverband een beperkt aantal werkprocessen. Hiervoor is een administratieve organisatie – interne controle (AO/IC) opgesteld. Een procuratieschema en een treasurystatuut maken verder onderdeel uit van de protocollen waarmee het financieel beheer wordt uitgevoerd.

5.4 Treasury

Het bestuur is bevoegd tot het aangaan van financiële verplichtingen. Gestreefd wordt om de toegekende (rijks)middelen jaarlijks volledig in te zetten ten bate van de exploitatie, rekening houdend met te plegen investeringen op lange termijn.

De algemene doelstelling van het treasurybeleid luidt:

- het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities (beschikbaarheid);
- het optimaliseren van het rendement van de overtollige liquide middelen binnen de kaders van het treasurystatuut (rentemaximalisatie);
- het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen zijn verbonden (risicominimalisatie).

Het treasurystatuut voldoet aan de laatste wet- en regelgeving (2016).

6. Continuïteit

6.1 Leerlingenaantallen en prognose

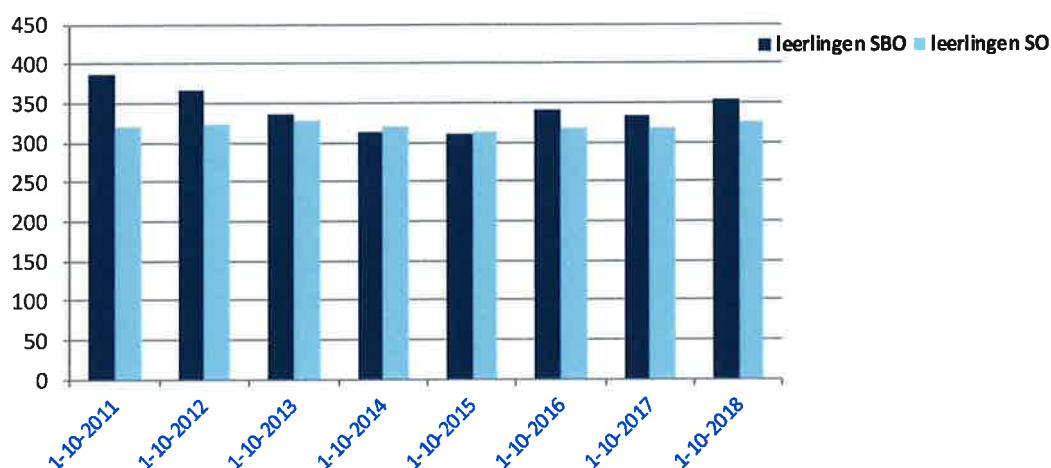
Leerlingen regulier basisonderwijs

Het samenwerkingsverband telt (op 1 oktober 2018) 15.634 leerlingen in het regulier basisonderwijs. Met 24 leerlingen minder dan vorig jaar zet de krimp (-0,15%) zich voort, al is de afname weer iets geringer dan de jaren hiervoor.

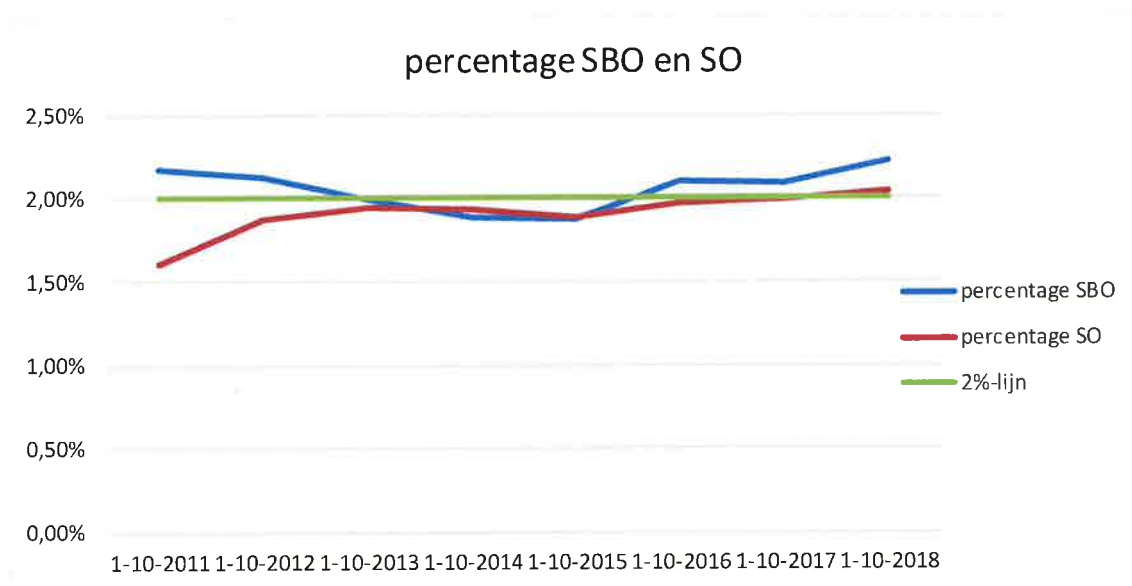
Het beeld komt overeen met de verwachting van de gemeenten en schoolbesturen dat het leerlingenaantal stabiliseert. Per jaar worden de leerlingenaantallen gemonitord en in de begroting verwerkt. In de meerjarenbegroting is overigens nog rekening gehouden met een krimp van -1% per jaar.

Leerlingen in het speciaal (basis) onderwijs

Na een afname in 2017 (334) ten opzichte van 2016 (341) was al een toename in het sbo waarneembaar op de peildatum van 1 februari 2018. Dit heeft zich naar 1 oktober 2018 doorgezet (355). Dit komt neer op +6% ten opzichte van 1 oktober 2017.

Het SO bleef vorig jaar stabiel, maar ook hier is een groei waarneembaar van 319 leerlingen op de teldatum van vorig jaar naar 327 leerlingen op 1 oktober 2018 (= +3%).

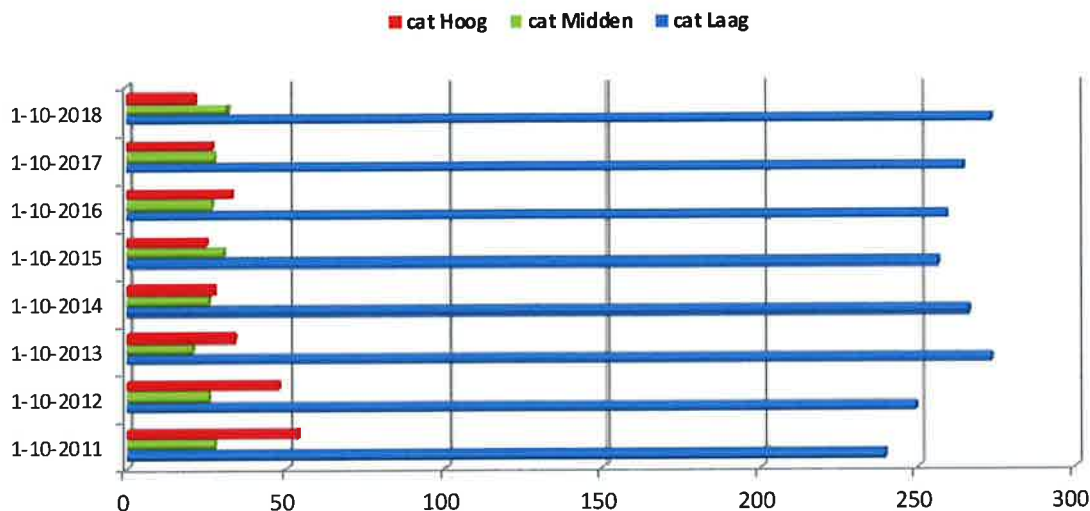

Het SBO telt op 1 oktober 2018, verdeeld over drie scholen, zoals vermeld 355 leerlingen. Daarnaast volgen er evenals vorig jaar tien leerlingen SBO in andere samenwerkingsverbanden (grensverkeer).

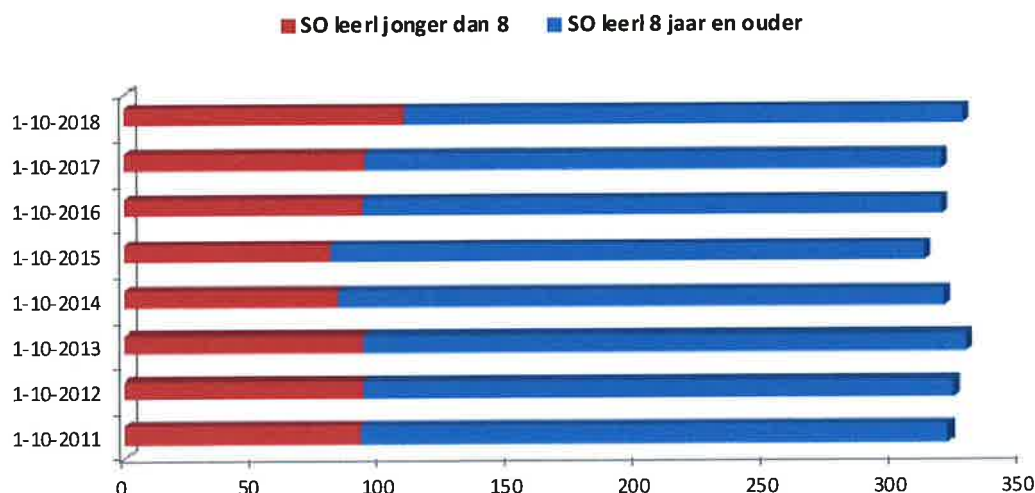
Het SO telt 327 leerlingen op 1 oktober 2018 ten opzichte van 319 leerlingen op 1 oktober 2017.

De deelnamepercentages komen boven de 2%. Enerzijds stijgt de deelname, zowel op in sbo als in het SO. Het aantal leerlingen in het regulier onderwijs neemt af. Op de deelnamepercentages is dus sprake van een dubbel effect. Boven de 2% draagt het samenwerkingsverband de overdrachtsverplichting zonder dat hier rijksvergoeding tegenover staat.

De leerlingen in het speciaal onderwijs

Behalve dat het aantal leerlingen in het SO iets stijgt, is de trend waarneembaar in de ondersteuningscategorie die met de toelaatbaarheidsverklaring wordt meegegeven. Het laatste jaar is het aantal leerlingen met de categorie "laag" weer iets toegenomen; hetzelfde geldt voor "midden"; categorie "hoog" neemt iets af. De groei zit dus vooral in de "laag" en "midden" categorie.

De verdeling over leerlingen jonger dan 8 jaar en leerlingen van 8 jaar en ouder (t.o.v. vorig jaar) verschuift iets naar meer leerlingen van jonger dan 8 jaar en ouder. Per 1 oktober 2017 was de verdeling 29% - 71%; per 1 oktober 2018 33% - 67%.

Samengevat:

- er kan rekening gehouden worden met een stabiliserende trend van het aantal leerlingen in het regulier basisonderwijs;
- het SBO groeit in leerlingenaantal (+6%) en ook het deelnamepercentage neemt toe. Dit heeft gevolgen voor de overdrachtsverplichting vanaf augustus 2018;
- het speciaal onderwijs heeft ook te maken met een stijgend leerlingenaantal (+3%).

Deze uitgangspunten zullen meegenomen worden in de volgende meerjarenbegroting (vanaf schooljaar 2019-2020).

6.2 Verevening

Als samenwerkingsverband hebben we een positieve verevening, d.w.z. een jaarlijkse korting op de middelen zware ondersteuning, waarbij de omvang van de korting afneemt:

	2018-2019	2019-2020	2020-2021
afbouw	60%	30%	0%
raming korting personeel	€ 128.214	€ 64.107	€ 0
raming korting materieel	€ 41.303	€ 20.652	€ 0

6.3 Personele bezetting

Het samenwerkingsverband heeft naast personele bezetting van management en organisatie een kleine uitvoeringsorganisatie voor routebegeleiding. Onderwijsspecialisten en deskundigen voor het advies met betrekking tot TLV-aanvragen worden ingehuurd, evenals de onderwijsondersteuners (ambulante begeleiding vanuit het speciaal onderwijs: Aloysius en AED). Ook de controlling is extern belegd.

Het samenwerkingsverband heeft in de verslagperiode in eigen dienst:

<u>Functie</u>	<u>fte</u>
Directeur	0,40
MT-lid	1,50
Office management	0,60
Secretariaat	0,35
Routebegeleiding/onderwijsspecialist	0,66
Leraar *	0,30

Totaal

3,81

**De Taalklas te Katwijk wordt geëxploiteerd via het samenwerkingsverband, dat daartoe ook een van de personeelsleden op de loonlijst heeft. Aansturing en kwaliteitszorg van de taalklas geschiedt door een Katwijks schoolbestuur.*

Vanaf 2019 is een MT-lid met pensioen en een andere medewerker beleid en kwaliteit voor 32 uur aangetrokken. Het aantal fte's is vanaf 2019 daarom 3,6.

6.4 Huisvesting

De kantoorruimte van het samenwerkingsverband wordt gehuurd. Er rusten geen bijzondere verplichtingen op de huisvesting anders dan de looptijd van de huurovereenkomst.

6.5 Meerjarenbegroting

Het samenwerkingsverband heeft een beleidscyclus met een schooljaarbegroting. Voor de vergelijking met de overige cijfers is deze vertaald in kalenderjaren. Dit betreft de laatst vastgestelde meerjarenbegroting (voorjaar 2018). De bovenstaande prognose is hier in nog niet verwerkt. Zo wordt nog rekening gehouden met verdere daling van het aantal basisschoolleerlingen met 1% per jaar. De groei van het SBO is in de MJB wel al in lijn met de constatering op 1 oktober 2018. De groei van het SO nog niet.

BATEN		2018	2019	2020	2021	2023
I	Rijksbijdragen					
1	lichte ondersteuning personeel	2.553.037	2.527.507	2.502.231	2.477.209	2.452.437
2	lichte ondersteuning materieel	119.157	117.966	116.786	115.618	114.462
3	zware ondersteuning personeel	5.376.031	5.331.125	5.281.414	5.232.272	5.183.696
	correctie i.v.m. verevening	-129.297	-64.648	0	0	0
4	zware ondersteuning materieel	503.268	499.064	494.411	489.811	485.263
	correctie i.v.m. verevening	-41.303	-20.652	0	0	0
5	impuls schoolmaatschappelijk werk	18.020	17.800	17.600	17.400	17.200
	totaal rijksbijdragen	8.398.913	8.408.162	8.412.443	8.332.310	8.253.058
II	Overige baten					
1	inkomend grensverkeer sbo	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
2	gemeente Katwijk (LEA) intensieve taalonderst.	97.000	97.000	97.000	97.000	97.000
3	gemeente Katwijk (LEA) kanjertraining	23.658	23.658	23.658	23.658	23.658
		195.658	195.658	195.658	195.658	195.658
	totaal baten	8.594.571	8.603.820	8.608.101	8.527.968	8.448.716

OVERDRACHTEN		2018	2019	2020	2021	2023
I	regulier onderwijs					
1	ondersteuningsmiddelen	2.192.120	2.170.199	2.148.497	2.127.012	2.105.742
		2.192.120	2.170.199	2.148.497	2.127.012	2.105.742
II	speciaal basisonderwijs					
1	overdracht >2% op basis van 1 oktober	65.429	219.655	267.044	315.100	363.838
2	peildatum 1 februari	196.951	0	0	0	0
3	observatiefunctie	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
		312.380	269.655	317.044	365.100	413.838
III	speciaal onderwijs					
1	SO-plaatsen 1 oktober personeel	3.323.141	3.323.141	3.323.141	3.323.141	3.323.141
2	SO-plaatsen 1 oktober materieel	295.755	295.755	295.755	295.755	295.755
3	peildatum 1 februari personeel + materieel	79.007	149.156	149.156	149.156	149.156
		3.697.903	3.768.052	3.768.052	3.768.052	3.768.052
	totaal overdrachten	6.202.403	6.207.905	6.233.593	6.260.164	6.287.632

LASTEN**I management & organisatie**

	2018	2019	2020	2021	2023
1 loon- en detachingskosten directie/MT	211.200	211.200	211.200	211.200	211.200
2 loon- en detachingskosten stafadmin en fin	73.600	73.600	73.600	73.600	73.600
3 overige personeelskosten (al het personeel)	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
4 arbozorg	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
5 huisvestingslasten (al in)	39.000	39.000	39.000	39.000	39.000
6 kantoorkosten jaarlijks	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
7 afschrijving meubilair	9.850	9.850	9.850	9.850	9.850
8 communicatiekosten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
9 verzekeringen, abonnementen, aansluitingen	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
10 ICT jaarlijks	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
11 ICT afschrijving	5.100	5.100	5.100	5.100	5.100
12 administratiekantoor	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
13 accountancy	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
14 bijdrage regionale inzet/samenwerking	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
15 bestuurskosten en representatie	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
16 OPR faciliteiten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
17 implementatie AVG (eenmalig 2018)	12.000	0	0	0	0
18 onvoorzien	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	436.250	424.250	424.250	424.250	424.250

II uitvoeringsorganisatie swv

1 loon- en detachingskosten routebegeleiding/	462.500	462.500	462.500	462.500	462.500
2 professionalisering eigen personeel	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
3 onderwijsondersteuners Aloysius (vh PAB/AB)	493.115	493.115	493.115	493.115	493.115
4 onderwijsondersteuners AED (vh AB)	297.912	297.912	297.912	297.912	297.912
5 groeidocument jaarlijks	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
6 monitoring/kwaliteitsbeleid/SOP	107.500	107.500	107.500	107.500	107.500
7 onderwijskundig rapport PO-VO	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
8 vliegende brigade	85.000	0	0	0	0
9 arrangementen en interventies via swv	156.580	155.014	153.464	151.929	150.410
10 onderwijs op andere locatie	145.000	45.000	45.000	45.000	45.000
	1.783.607	1.597.041	1.595.491	1.593.956	1.592.437

III beleid en activiteiten

	2018	2019	2020	2021	2023
1 professionalisering, studiedagen/bijeenkomste	78.750	78.750	30.000	30.000	30.000
2 integraal arrangeren/o'wijsondersteuners-JGT	42.400	42.400	0	0	0
3 dekkend netwerk (incl. talentontwikkeling)	108.000	35.000	35.000	35.000	35.000
4 innovatiebudget	0	0	0	0	0
5 taalklas (Katwijk/LEA)	97.000	97.000	97.000	97.000	97.000
6 SEO gemeente Katwijk	23.658	23.658	23.658	23.658	23.658
7 schoolmaatschappelijk werk/wijkaanpak	18.020	17.800	17.600	17.400	17.200
8 borging dyslexiebeleid	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
9 ondersteuning NT2 (training)	8.000	0	0	0	0
10 ondersteuning werkgroep Onderwijs Zorg Arrangementen (OZA)	12.000	0	0	0	0
	393.828	300.608	209.258	209.058	208.858

IV overige uitgaven

1 uitgaand grensverkeer sbo	77.000	75.000	75.000	75.000	75.000
3 dotatie algemene reserve	0	0	0	0	0
	77.000	75.000	75.000	75.000	75.000

totaal lasten

	2.690.685	2.396.899	2.303.999	2.302.264	2.300.545
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

RESULTAAT

	2018	2019	2020	2021	2022
baten	8.594.571	8.603.820	8.608.101	8.527.698	8.448.716
overdrachten	6.202.403	6.207.905	6.233.593	260.164	6.287.632
lasten	<u>2.690.685</u>	<u>2.396.899</u>	<u>2.303.999</u>	<u>2.302.264</u>	<u>2.300.545</u>
resultaat	-298.517	-984	70.509	-34.460	-139.461

6.6 Vermogenspositie – meerjarenbalans

(Alle bedragen in €)

Balans	JRK 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Activa				
Vaste Activa				
Materiële vaste activa	55.270	38.120	20.970	10.487
Financiële vaste activa	3.360	3.360	3.360	3.360
Totaal vaste activa	58.630	41.480	24.330	13.847
Vlottende activa				
Vorderingen	26.258	122.800	122.800	122.800
Liquide middelen	1.362.162	1.232.243	1.275.998	1.317.720
Totaal vlottende activa	1.388.420	1.355.043	1.398.798	1.440.520
Totaal activa	1.447.050	1.396.523	1.423.128	1.454.367
Passiva				
Eigen vermogen	1.206.718	1.029.973	1.056.578	1.087.817
Voorzieningen	2.750	2.750	2.750	2.750
Kortlopende schulden	237.582	363.800	363.800	363.800
Totaal passiva	1.447.050	1.396.523	1.423.128	1.454.367

Staat van baten en lasten	JRK	Begroot	Begroot	Begroot
	2018	2019	2020	2021
Baten				
Rijksbijdragen	9.016.106	8.402.767	8.409.946	8.379.054
Overige overheidsbijdragen	138.485	120.658	120.658	120.658
Overige baten	72.674	75.000	75.000	75.000
Totaal Baten	9.227.265	8.598.425	8.605.604	8.574.712
Lasten				
Personeelslasten	1.759.197	1.705.871	1.596.395	1.594.851
Afschrijvingslasten	12.580	17.150	17.150	10.483
Huisvestingslasten	31.046	18.000	18.000	18.000
Overige lasten	468.152	829.453	728.846	675.475
Doorbetaling aan schoolbesturen	6.719.370	6.204.696	6.218.608	6.244.664
Totaal Lasten	8.990.345	8.775.170	8.578.999	8.543.473
Saldo Baten en Lasten	236.920	-176.745	26.605	31.239
Financiële baten en lasten	10	-		
Totaal resultaat	236.930	-176.745	26.605	31.239

6.7 Toelichting financiële situatie

Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel uitsluitend het weerstandsvermogen en mogelijke voorzieningen als vermogen aan te houden, en alle algemene reserve die dit te boven gaat zo snel mogelijk te bestemmen.

Vanaf 2017 is daartoe een bestemmingsreserve vastgesteld, welke in bovenstaande meerjarenbegroting is verwerkt. Een dergelijke bestemming zal wederom bij de resultaatstoerekening en begroting vanaf 2018-2019 plaatsvinden.

Met een totaal eigen vermogen van € 1.206.718 op 31 december 2018 is de financiële positie van het samenwerkingsverband goed te noemen. Dit vermogen is opgebouwd uit:

- € 236.930 resultaat kalenderjaar 2018
- € 98.917 bestemmingsreserve nieuwkomers;
- € 870.871 algemene reserve

6.8 Kengetallen

		onder grens	boven grens	2018	2017
Solvabiliteit	<i>De mogelijkheid om alle schulden op lange termijn te voldoen.</i>	20%	geen	83,39%	70,68%
Liquiditeit	<i>De mogelijkheid om alle schulden op korte termijn te voldoen.</i>	0,5	1,5	5,84	3,26
Rentabiliteit	<i>Geeft aan hoe de bedrijfsvoering is verlopen.</i>	0%	5,0%	4,2%	1,6%
Weerstands- vermogen	<i>Hoogte van de reserves onder aftrek van de vaste activa, in relatie tot de totale exploitatie.</i>	*	*	22,2%	19,6%
Kapitalisatiefactor	<i>De beoordeling van het vermogensbeheer.</i>	geen	60%	25,6%	26,7%

**Voor weerstandsvermogen is voor samenwerkingsverbanden is er (nog) geen echte richtlijn. In ieder geval zijn de bandbreedtes die voor schoolbesturen worden gehanteerd (bijvoorbeeld tussen de 15 en 20%) voor samenwerkingsverbanden veel te hoog, aangezien zij een veel lager risicoprofiel hebben (zie ook Continuïteitsparagraaf, hierin wordt een percentage van ca. 5% gehanteerd).*

6.9 Risico's

De risico's van een samenwerkingsverband zijn van een andere orde dan van een schoolbestuur. Zo is er geen sprake van de exploitatie van gebouwen en zijn de werkgeversrisico's door het beperkte aantal personeelsleden evenmin vergelijkbaar met die van een schoolbestuur. Bovendien hoeft een aantal risico's niet te leiden tot vergroting van weerstandsvermogen, omdat ze in de exploitatie kunnen worden opgelost. Ook mogelijke, toekomstige groei van het speciaal onderwijs wordt niet gedefinieerd als een financieel risico. In financiële zin vormen uitgaven aan het speciaal onderwijs en de ondersteuningsmiddelen voor het regulier onderwijs een communicerend vat. M.a.w. indien in de toekomst de kosten aan speciaal onderwijs zouden stijgen, kunnen de middelen voor ondersteuning in het regulier onderwijs worden beperkt. Er is dus ook geen noodzaak om een dergelijk risico te vertalen in een concreet bedrag aan weerstandsvermogen.

De werkelijke risico's voor een samenwerkingsverband zitten in de kwaliteit van uitvoering van passend onderwijs. Ons samenwerkingsverband is vooral faciliterend. De kwaliteit van de te realiseren basis- en extra ondersteuning wordt bepaald door de scholen en hun besturen. Risico's als het niet realiseren van een afdoende niveau van basisondersteuning moeten gemanaged worden in overleg met de besturen.

De druk op samenwerkingsverbanden, ook vanuit de inspectie, om meer zicht te krijgen op de doelmatige besteding van middelen die aan de schoolbesturen worden overgedragen neemt dan ook toe.

Het samenwerkingsverband is vanaf 2016 bezig om verantwoording op te vragen bij de schoolbesturen, met name waar het de bestemming van ingezette middelen betreft. Daarnaast worden in de regio's rondetafelgesprekken gevoerd met medewerkers van scholen. Er zijn dus stappen gezet in verantwoording en kwaliteitszorg (zie bestuursverslag).

Uiteraard zijn er ook risico's die zich moeten vertalen in weerstandsvermogen. Naast de (beperkte) personele bezetting en dus enige werkgeversrisico's, is er sprake van werkprocessen die bij onzorgvuldige afhandeling tot schaderisico's kunnen leiden, zoals het werkproces om tot een besluit toelaatbaarheid te komen.

Tenslotte kan het samenwerkingsverband voor situaties komen te staan, bijvoorbeeld om onderwijs voor thuiszitters mogelijk te maken of andere situaties waarbij het waarmaken van de zorgplicht door scholen in het geding is, en interventies een financiële bijdrage vragen. Vanaf mei 2018 dienen zich ook risico's aan als gevolg van de AVG en onveiligheid in datagebruik en datatransport.

Het weerstandsvermogen of risicoreserve wordt als volgt gecalculeerd::

- Personele risico's, zoals arbeidsconflicten, uitkeringsrisico's en niet declarabel verlof: ter hoogte van 1 fte (€ 75.000).
- Risico's in bedrijfsprocessen, waaronder de toelaatbaarheidsverklaring, zoals foute registraties: ter hoogte van 4 TLV's categorie hoog (€ 50.000).
- Risico's aan schadeloosstellingen na geschillen (€ 50.000).
- Risico's voortkomend uit databeheer (€ 50.000).

Deze analyse leidt tot een beperkt, gewenst weerstandsvermogen van € 225.000,- (2,5% van de huidige lumpsum).

6.10 Risicomanagement

Het samenwerkingsverband heeft slechts een beperkt aantal werkprocessen inzake financieel beheer. Essentiële producties voor de bedrijfsvoering zijn vastgelegd in een planning & controlcyclus.

Voor de werkprocessen met een financiële implicatie is een handboek administratieve organisatie en interne controle (AO-IC) opgesteld.

Voor werkprocessen rond TLV-besluiten geldt, ook volgens de wet dat hier meerdere adviseurs bij zijn betrokken.

Eén maal per jaar (in januari na vaststelling van de reguliere telling), wordt een controle verricht op de juistheid van de TLV-registratie door de scholen voor speciaal onderwijs, a.d.h.v. de Kijkglazen van DUO.

Na de specifieke aandacht in 2016 voor de wet Bescherming persoonsgegevens en de nieuwe wetgeving t.a.v. (de meldplicht van) datalekken, heeft in mei 2018 een scan plaatsgevonden op de mate waarin het samenwerkingsverband klaar is voor de uitvoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Uitkomst?

In samenwerking met enkele schoolbesturen wordt een functionaris aangesteld die zal toezien op de uitvoering van de AVG.

7. Toelichting exploitatie 2018

7.1 Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat van het samenwerkingsverband over 2018 bedraagt € 236.930 Er was een negatief resultaat begroot van € 330.765. Een positief verschil van ruim € 567.695. Uit de analyse van het resultaat zijn verschillende oorzaken van dit positieve verschil aan te wijzen, die hieronder verder worden toegelicht.

7.2 Baten

- *Rijksbijdragen*

De rijksbijdragen waren 2018 zijn € 617.296 hoger dan opgenomen in de begrotingen voor resp. 2017-2018 en 2018-2019. Dit wordt met name veroorzaakt door aanpassing van de lumpsumtarieven, en dan vooral de nabetaling in de herfst van 2018 over de met terugwerkende kracht vastgestelde lumpsum over 2016-2017. Deze aanpassing van de lumpsum levert weliswaar ook hogere overdrachten aan het speciaal onderwijs op (de TLV-tarieven gaan dan eveneens omhoog) en een hogere vereveningskorting, maar per saldo is dit voor het samenwerkingsverband positief.

- *Gemeentelijke vergoedingen*

De gemeentelijke vergoedingen betreffen de bijdragen van gemeente Katwijk voor de taalklas en voor kanjertraining. Dit is voortzetting van beleid van vóór het samenwerkingsverband, dat in onderling overleg wel via het samenwerkingsverband (administratief) verloopt.

- *Overige baten*

Bij de overige baten constateren we hogere inkomsten uit inkomend grensverkeer op (leerlingen van een basisschool uit een ander samenwerkingsverband die naar een SBO gaan in ons samenwerkingsverband: € 69.766 i.p.v. de begrote € 42.917. Dit grensverkeer blijft onvoorspelbaar en van het toeval afhankelijk. Hetzelfde geldt voor het uitgaand grensverkeer (een uitgavenpost) Hiervoor was € 43.750 begroot, terwijl de uitgaven € 29.499 bedroegen.

Het positieve resultaat wordt grotendeels veroorzaakt door hogere baten.

7.3 Lasten

Overdrachten

- *Regulier basisonderwijs:*

In 2017-2018 is € 140,- per leerling uitgekeerd voor basis- en aanvullende ondersteuning. Dit loopt gelijk met het begrote bedrag. Het bedrag zal worden geïndexeerd. Dit is nog niet in 2018 verwerkt, maar zal in 2019 volgen.

- *Speciaal basisonderwijs:*

Op 1 oktober 2016 heeft het speciaal basisonderwijs voor het eerst een deelnamepercentage boven de 2%. Ook op de teldatum van 1 oktober 2017 en de groeitelling van 1 februari 2018 was dit het geval. Dit leidt tot een overdrachtsverplichting van totaal € 206.714. Overigens was € 212.078 begroot

Het in de begroting opgenomen bedrag voor observatievoorzieningen is niet volledig besteed. Het voorschot van € 100.000 dat in 2016-2017 is uitbetaald, bood nog voldoende ruimte om de kosten te dekken.

- *Speciaal onderwijs*

Het speciaal onderwijs heeft de begrote bedragen voor de groeiregeling (peildata 1 februari 2017 en 2018) ontvangen.

Management en organisatie

De begrotingsrubriek management en organisatie heeft ook in 2018 vrijwel in de pas gelopen met de begroting. De uitgaven op post directie/MT was € 35.819. Anderzijds is wel inhuur gepleegd voor € 35.517 voor de inzet voor de regionale samenwerking.

Op 'overige personeelskosten', arbokosten en OPR-faciliteiten is minder uitgegeven dan begroot. Dit geldt eveneens voor communicatiekosten (nu vrijwel geheel in eigen beheer uitgevoerd).

De kosten gerelateerd aan huisvesting zijn, op kleine verschillen na, besteed conform de begroting.

De bijdrage aan regionale inzet / samenwerking wordt overschreden in verband met het later in rekening brengen van de kosten van vorige jaren door penvoerder Leiden.

De AVG is geïmplementeerd. De kosten zijn in 2018-2019 begroot op totaal € 12.000. De kosten bedragen € 15.050. Alle uitgaven zijn in 2018 gedaan. Omdat 5/12^e deel van 2018-2019 in het kalenderjaar 2018 wordt toegerekend, is er nu een overschrijding van € 10.050 wordt. Dit wordt deels (€ 7.000) in 2019 gecompenseerd.

Uitvoeringsorganisatie

De uitgaven aan loon- en detachingskosten zijn in 2018 hoger dan begroot (ruim € 30.000) als gevolg van uitbreiding voor JGT. Hiervoor wordt de rijksvergoeding sociaal maatschappelijk werk (€ 24.261) ingezet. Op de begrotingspost 'inhuur derden t.b.v. SMW' zijn geen boekingen gedaan, zodat de overschrijding op de post loon- en detachingskosten grotendeels worden gecompenseerd.

De kosten van de ambulante diensten van de AED en Aloysius zijn € 96.000 hoger als gevolg van aanpassing van het tarief per ingehuurde formatieplaats in verband met de ontwikkelingen in de onderwijs CAO over 2018 en ook over eerdere jaren.

Voor monitoring/kwaliteitsbeleid zijn in 2018 geen uitgaven gedaan. De planning van inzet voor monitorinstrumentarium voor bijvoorbeeld de basisondersteuning verloopt enigszins vertraagd. Met het zgn. groeidocument en onderwijskundig rapport PO-VO is wel een start gemaakt, maar de budgetten zijn (nog) niet volledig besteed.

Beleid/projecten/uitvoering

De kosten van professionalisering, studiedagen en -bijeenkomsten blijven achter bij de begroting, omdat de geplande studiedag in 2019 zal worden gehouden.

Op de post 'integraal arrangeren / onderwijsondersteuning en JGT' houden we op dit moment over 2018 nog € 7.769 over. Verdere uitgaven worden in de loop van schooljaar 2018/2019 verwacht.

Van het begrote bedrag van € 124.333 is in 2018 € 84.935 aan 'dekkend netwerk (incl. talentontwikkeling)' uitgegeven. Er resteert een bedrag van € 39.399.

Het innovatiebudget is niet besteed. Het bedrag van € 107.917 op kalenderjaarbasis wordt bestemd voor onderwijs op andere locatie, onder andere aan onderwijs in de onderwijscamper. Dit is met ingang van 2018/2019 gestart. De kosten hiervan zijn geboekt op 5080: 'overdrachten arrangementen'.

De uitgaven voor de taalklas en kanjertraining (SEO) zijn hoger dan geraamd, vanwege de hogere personeelskosten (CAO). Bij de afrekening met de gemeente Katwijk zullen de hogere kosten betrokken worden.

Voor schoolmaatschappelijk werk zijn geen kosten op de begrotingspost gemaakt. Zoals hierboven aangegeven, wordt deze taak uitgevoerd door de JGT'er in eigen dienst.

De uitgaven voor borging dyslexiebeleid zijn hoger dan begroot, de kosten voor ondersteuning NT2 training en ondersteuning onderwijs Zorgarrangementen lager.

Overige uitgaven

De post uitgaand grensverkeer is vorig jaar opgehoogd. Hiervoor was € 43.750 begroot, terwijl de uitgaven € 29.499 bedroegen. (zie ook 'baten')

7.4 Treasury

In 2018 is noch belegd noch vreemd vermogen aangetrokken. Het samenwerkingsverband beheert naast een betaalrekening uitsluitend een spaarrekening. Het saldo hiervan bedroeg op 31 december 2018 € 450.788,- en het totaal aan liquide middelen € 1.362.162.

8. Verslag intern toezicht

Zoals in hoofdstuk I onder paragraaf 2.d is aangegeven, is het bestuur en toezicht in een one tier verenigd. Het algemeen bestuur laat zich in haar toezichthoudende rol adviseren door een (financiële) auditcommissie. Verder is er in 2017 een kwaliteitscommissie geïnitieerd die vanaf 2018 met de directie de beleidsintenties en de resultaten daarvan volgt.

De auditcommissie is in 2018 drie keer bijeen geweest en heeft het algemeen bestuur geadviseerd over de begroting en meerjarenbegroting, de jaarrekening en de periodieke (financiële) rapportages.

Jaarrekening 2018

Grondslagen

Algemeen

Passend onderwijs wordt vormgegeven in een samenwerkingsverband van schoolbesturen, gericht op de vormgeving van rijksbeleid. Het samenwerkingsverband is geen onderwijsinstelling die beschikt over eigen gebouwen (activa), eigen leerkrachten en leerlingen, het faciliteert de scholen, o.a. door het overdragen van ondersteuningsmiddelen. Het samenwerkingsverband heeft dan ook niet tot doel over reserves en voorzieningen voor de lange termijn te beschikken, tenzij dit strikt noodzakelijk is. Ontstane reserves zijn dan ook bestemd voor de uitvoering van beleid in de nabije toekomst.

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat BW 2 Titel 9 en de richtlijnen voor de jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 'Onderwijsvrijstellingen') van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar de vastgestelde periode plaats op basis van de verwachte economische levensduur. Hiervoor worden de volgende termijnen onderscheiden:

Hard- en software:	5 jaar
Overige inventaris:	10 jaar

Voor de ondergrens van activeren wordt € 2.000 gehanteerd. De eerste afschrijving vindt plaats in de maand van de investering.

Viottende activa

Vorderingen worden nominaal gewaardeerd en, indien van toepassing, opgenomen onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

De liquide middelen worden gevormd door de kas- en banksaldi en zijn vrij ter beschikking tenzij anders is aangegeven.

Passiva

Reserves

De algemene reserve wordt gevormd door de cumulatieve overschotten cq. tekorten op de exploitatierekening. Het saldo is vrij besteedbaar.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht. Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's

die op balansdatum aanwezig zijn. Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Voorziening jubileum

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de cao dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum van indiensttreding, blijfkanspercentage en een uitkering bij 25 en 40-jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen de waarde van € 550,- per fte en bedraagt nu € 2.750.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende periodes worden toegerekend, en nog te betalen bedragen.

Pensioenverplichtingen

Het samenwerkingsverband heeft een voor haar werknemers een toegezegd pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Per ultimo 2018 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97,0%.

De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Grondslagen voor de resultaatsbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het jaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Rijksbijdragen OCW/EL&I

Onder de Rijksbijdragen OCW/EL&I worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EL&I. De Rijksbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt gemuteerd op het eigen vermogen, zoals opgenomen onder de overige gegevens en in de toelichting op de balans.

Kasstroomoverzicht

Het onderstaande kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Hierbij wordt het saldo baten en lasten als uitgangspunt genomen, waarop vervolgens correcties worden aangebracht voor verschillen tussen opbrengsten en ontvangsten en kosten en uitgaven.

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2018

1	Activa	31-12-2018 EUR	31-12-2017 EUR
	Vaste Activa		
1.2	Materiële vaste activa	55.270	61.606
1.3	Financiële vaste activa	3.360	3.360
	Totaal vaste activa	58.630	64.966
	Vlottende activa		
1.5	Vorderingen	26.258	135.207
1.7	Liquide middelen	1.362.162	1.171.846
	Totaal vlottende activa	1.388.420	1.307.053
	Totaal activa	1.447.050	1.372.019
 2	 Passiva		
2.1	Eigen vermogen	1.206.718	969.788
2.2	Voorzieningen	2.750	1.876
2.4	Kortlopende schulden	237.582	400.354
	Totaal passiva	1.447.050	1.372.019

Staat van Baten en Lasten over 2018

		2018 EUR	Begroot 2018 EUR	2017 EUR
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen	9.016.106	8.398.810	8.537.348
3.2	Overige overheidsbijdragen	138.485	120.658	133.229
3.5	Overige baten	72.674	42.917	54.661
	Totaal Baten	9.227.265	8.562.385	8.725.238
4	Lasten			
4.1	Personeelslasten	1.759.197	1.575.246	1.680.939
4.2	Afschrijvingen	12.580	14.404	8.771
4.3	Huisvestingslasten	31.045	31.125	38.868
4.4	Overige lasten	468.153	849.137	601.822
4.5	Doorbetaling aan schoolbesturen	6.719.370	6.423.237	6.313.569
	Totaal Lasten	8.990.345	8.893.149	8.643.969
	Saldo Baten en Lasten	236.920	-330.765	81.268
5	Financiële baten en lasten	10	-	30
	Totaal resultaat	236.930	-330.765	81.298

Kasstroomoverzicht 2018

	2018 EUR	2017 EUR
Saldo Baten en Lasten	236.920	81.268
<u>Aanpassingen voor:</u>		
Afschrijvingen	12.580	8.771
Mutaties	0	0
voorzieningen	873	0
 Financiële vaste activa	0	0
Vorderingen (-/-)	108.948	-75.576
 Schulden	-162.772	76.366
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	196.549	90.830
Ontvangen interest	10	30
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	196.559	90.860
 Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (-/-)	-6.243	-66.346
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-6.243	-66.346
 Mutatie liquide middelen	190.316	24.514

Toelichting op de balans

Vaste activa	Aanschaf- waarde 1-1-2018	Afschrijving cumulatief 1-1-2018	Boek- waarde 1-1-2018	Investerings	Afschrijvingen	Aanschaf- waarde 31-12-2018	Afschrijving cumulatief 31-12-2018	Boek- waarde 31-12- 2018
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
1.2 Materiële vaste activa								
1.2.2 Inventaris en apparatuur	60.386	6.637	53.749	0	9.835	60.386	16.472	43.914
ICT	12.758	4.901	7.857	6.243	2.744	19.001	7.645	11.356
Materiële vaste activa	73.144	11.538	61.606	6.243	12.579	79.387	24.117	55.270

Financiële vaste activa

		31-12-2018	31-12-2017
		EUR	EUR
1.3	Financiële vaste activa		
1.3.1	Bankgarantie	3.360	3.360
	Financiële vaste activa	3.360	3.360

Vorderingen

1.5	Vorderingen		
1.5.1	Debiteuren	-	554
1.5.3	Overige vorderingen	26.148	-
1.5.8	Overlopende activa	110	134.653
	Vorderingen	26.258	135.207
	Uitsplitsing		
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	100	134.623
1.5.8.3	Overige overlopende activa	10	30
	<i>Overlopende activa</i>	<i>110</i>	<i>134.653</i>

Liquide middelen

1.7	Liquide middelen		
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen	1.362.162	1.171.846
	Liquide middelen	1.362.162	1.171.846

Eigen vermogen

2.1	Eigen vermogen	Stand 1-1-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand 31-12-2018
		EUR	EUR	EUR	EUR
2.1.1	Algemene reserve	870.871	236.930	0	1.107.801
	Bestemmingsreserve nieuwkomers	98.917	0	0	98.917
	Eigen vermogen	969.788	236.930	0	1.206.718

Voorzieningen

2.2	Voorzieningen	Stand per 1- 1-2018	Dotaties	Onttrek- kingen	Stand per 31- 12-2018	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
2.2.1	Voorziening jubilea	1.876	874	0	2.750	0	2.750
	Voorzieningen	1.876	874	0	2.750	0	2.750

Kortlopende schulden

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2018 EUR	31-12-2017 EUR
2.4.3	Crediteuren	122.310	127.707
	Gemeente	0	1.846
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	13.171	17.413
2.4.8	Schulden ter zake van pensioenen	4.619	3.730
2.4.9	Overige kortlopende schulden	80.648	193.433
2.4.10	Overlopende passiva	16.834	56.226
	Kortlopende schulden	237.582	400.354

		31-12-2018 EUR	31-12-2017 EUR
	<i>Uitsplitsing</i>		
2.4.10.4	Vooruit ontvangen bedragen	0	43.618
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	10.531	8.796
2.4.10.6	Accountants- en administratiekosten	6.303	3.812
	<i>Overlopende passiva</i>	16.834	56.226

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huur

De Stichting heeft afspraken gemaakt voor de huur van de kantoorruimte. De huurprijs bedraagt ca € 29.947 op jaarbasis (incl. servicekosten).

Observatiefunctie

De observatiefunctie is extern belegd. Aan het einde van ieder schooljaar wordt een eindafrekening opgesteld. In de jaarrekening 2018 zijn de lasten verwerkt tot en met schooljaar 2017-2018. Op basis van de ervaringscijfers van de afgelopen 3 schooljaren is vanaf 2018-2019 op de exploitatiebegroting € 50.000 opgenomen. Op de balans is geen verplichting opgenomen.

Opbouw spaarverlof in het kader van Duurzame inzetbaarheid (nieuwe CAO-PO)

Volgens de nieuwe CAO is het in een aantal gevallen mogelijk om een spaartegoed op te bouwen dat eerst later tot opname van verlof dan wel uitbetaling zal leiden. Hiertoe dienen gedurende het jaar afspraken te worden gemaakt en schriftelijk te worden vastgelegd. Tot op heden zijn er geen afspraken met individuele medewerkers gemaakt. Er is om die reden geen schuld of voorziening opgenomen per 31 december 2018.

Wel is het bapo verlof voortgezet in het kader van Duurzame inzetbaarheid. De kosten uit hoofde van dit bapo verlof worden verantwoord als periodelast in het jaar van uitbetaling.

Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	EUR	Ontvangen t/m verslagjaar	EUR	Prestatie afgerond?
							Ja/Nee

Niet van toepassing

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

G2A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	EUR	Ontvangen t/m verslagjaar	EUR	Totale kosten	Te verrekenen

Niet van toepassing

Totaal

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Bedrag toewijzing	Saldo	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Ontvangen t/m verslagjaar
				1-1-2018	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2018
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR

Niet van toepassing

Horlings Nexia

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.
Kon. Wilhelminaplein 30, 1062 KP Amsterdam
T 020 - 570 02 00

Toelichting op Staat van Baten en Lasten

	2018 EUR	2017 EUR
Overheidsbijdragen		
3.1 Rijksbijdragen		
3.1.1 Rijksbijdragen OCW/EL&I	9.016.106	8.537.348
3.1.2 Overige subsidies OCW/EL&I	0	0
Rijksbijdragen	9.016.106	8.537.348

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies		
3.2.1.2 Gemeentelijke bijdragen	138.485	133.229
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	138.485	133.229

	2018 EUR	2017 EUR
Overige baten		
3.5 Overige baten		
3.5.6 Overige	72.674	54.661
Overige baten	72.674	54.661

Lasten

		2018 EUR	2017 EUR
4.1	Personeelslasten		
4.1.1	Lonen en salarissen	343.815	621.577
4.1.2	Ov. personele lasten	1.415.382	1.059.362
4.1.3	Af: uitkeringen (-/-)	0	0
	Personeelslasten	1.759.197	1.680.939
	Uitsplitsing		
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	273.788	564.599
4.1.1.2	Sociale lasten	30.595	24.854
4.1.1.3	Pensioenpremies	39.432	32.124
	<i>Lonen en salarissen</i>	<i>343.815</i>	<i>621.577</i>
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	0	0
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	1.382.114	1.051.813
4.1.2.3	Overig	33.268	7.549
	<i>Overige personele lasten</i>	<i>1.415.382</i>	<i>1.059.362</i>
4.2	Afschrijvingen		
4.2.2.2	Inventaris en app.	12.580	8.771
	Afschrijvingen	12.580	8.771
4.3	Huisvestingslasten		
4.3.1	Huur	31.046	38.868
	Huisvestingslasten	31.046	38.868
4.4	Overige lasten		
4.4.1	Administratie en beheerslasten	24.951	19.556
4.4.4	Overige	443.202	582.267
	Overige lasten	468.153	601.822
4.4.1.1	Specificatie honorarium	9.025	5.445
	Onderzoek jaarrekening	9.025	5.445
	<i>Accountantslasten</i>		
4.5	Doorbetaling aan schoolbesturen		
4.5.1	Afdracht DUO rechtstreeks aan (V)SO	3.844.895	3.583.497
4.5.2.	Doorbetaling op basis van 1 februari (V)SO	222.278	144.518
1			
4.5.3	Overige doorbetalingen aan schoolbesturen	2.652.197	2.585.554
	Doorbetaling aan schoolbesturen	6.719.370	6.313.569

Financieel

		2018 EUR	2017 EUR
5	Financiële baten en lasten		
5.1	Rentebaten	10	30
	Financiële baten en lasten	10	30

Modelmatige weergaven rapportage gegevens volgens wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Leidinggevende topfunctionarissen	C.B. Tjalma	
Bedragen x € 1	2018	2017
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Duur dienstverband	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning	€81.121	€80.557
Belastbare onkostenvergoedingen	€0	€322
Beloningen betaalbaar op termijn	€14.228	€12.725
Totaal bezoldiging	€95.350	€93.605
Toepasselijk WNT-maximum	€189.000	€181.000

Leidinggevende topfunctionarissen	D. Rasenberg	
Bedragen x € 1	2018	2017
Functiegegevens	Directeur	Directeur
Duur dienstverband	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,4	0,4
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Nee
Bezoldiging		
Beloning	€32.846	€71.689
Belastbare onkostenvergoedingen	€0	€0
Beloningen betaalbaar op termijn	€5.825	€0
Totaal bezoldiging	€38.671	€71.689
Toepasselijk WNT-maximum	€75.600	€72.400

Overige gegevens

Controleverklaring

Zie volgende pagina.

Resultaatverdeling

Het positieve resultaat ad € 236.930 zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

Aan het toezichthoudend bestuur en
het uitvoerend bestuur van
Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek 28-12
Bonnikeplein 24
2201 XA NOORDWIJK

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek 28-12 te Noordwijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek 28-12 op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek 28-12 zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het uitvoerend bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het uitvoerend bestuur en het toezichthoudend bestuur voor de jaarrekening

Het uitvoerend bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het uitvoerend bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het uitvoerend bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het uitvoerend bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het uitvoerend bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het uitvoerend bestuur de jaarrekeningopmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het uitvoerend bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het uitvoerend bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het uitvoerend bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het uitvoerend bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het toezichthoudend bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 27 juni 2019

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

De heer C. Rabe
Registeraccountant